

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem zaocznym z dnia 8 lipca 2015r. Sąd Rejonowy dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi oddalił powództwo (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka Komandytowa z siedzibą w P. przeciwko A. M. o zapłatę kwoty 616,00zł z odsetkami umownymi od kwoty 500 zł od dnia 8 kwietnia 2014 r. do dnia zapłaty i ustawowymi od kwoty 116 zł od dnia 7 lipca 2014 r. do dnia zapłaty oraz o zwrot kosztów procesu według norm przepisanych.

Sąd Rejonowy oparł swoje rozstrzygnięcie na ustaleniach, że powód prowadzi działalność gospodarczą m.in. w zakresie udzielania pożyczek. W dniu 3 września 2013 roku pozwana – jako konsument – zawarła na odległość z powodem – jako przedsiębiorcą – umowę pożyczki gotówkowej. Kwota na jaką opiewała umowa pożyczki wynosiła 500 zł. Oprocentowanie pożyczki wynosiło 0%. Termin spłaty przypadał na dzień 17 września 2013.

W dniu 16 września 2013 r. pozwana dokonała wpłaty na rzecz powoda kwoty 75 zł, przedłużając termin spłaty pożyczki o 30 dni, tj. 17 października 2013 r. Koszty, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z przedłużeniem terminu spłaty pożyczki wynoszą 75 zł, na które składały się 67,50 zł – opłata za czynności administracyjne oraz 7,50 zł – wynagrodzenie za korzystanie z kapitału.

W dniu 17 października 2013 r. pozwana dokonała wpłaty na rzecz powoda kwoty 75 zł, przedłużając termin spłaty pożyczki o 30 dni, tj. 16 listopada 2013 r. Koszty, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z przedłużeniem terminu spłaty pożyczki wynoszą 75 zł, na które składały się 67,50 zł – opłata za czynności administracyjne oraz 7,50 zł – wynagrodzenie za korzystanie z kapitału.

W dniu 15 listopada 2013 r. pozwana dokonała wpłaty na rzecz powoda kwoty 75 zł, przedłużając termin spłaty pożyczki o 30 dni, tj. 16 grudnia 2013 r. Koszty, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z przedłużeniem terminu spłaty pożyczki wynoszą 75 zł, na które składały się 67,50 zł – opłata za czynności administracyjne oraz 7,50 zł – wynagrodzenie za korzystanie z kapitału.

W dniu 15 grudnia 2013 r. pozwana dokonała wpłaty na rzecz powoda kwoty 95 zł, przedłużając termin spłaty pożyczki o 30 dni, tj. 15 stycznia 2014 r. Koszty, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z przedłużeniem terminu spłaty pożyczki wynoszą 95 zł, na które składały się 85,70 zł – opłata za czynności administracyjne oraz 9,30 zł – wynagrodzenie za korzystanie z kapitału.

W dniu 15 stycznia 2014 r. pozwana dokonała wpłaty na rzecz powoda kwoty 95 zł, przedłużając termin spłaty pożyczki o 30 dni, tj. 14 lutego 2014 r. Koszty, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z przedłużeniem terminu spłaty pożyczki wynoszą 75 zł, na które składały się 85,70 zł – opłata za czynności administracyjne oraz 9,30 zł – wynagrodzenie za korzystanie z kapitału.

W dniu 14 lutego 2014 r. pozwana dokonała wpłaty na rzecz powoda kwoty 132,21 zł, przedłużając termin spłaty pożyczki o 21 dni, tj. 7 marca 2014 r. Koszty, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z przedłużeniem terminu spłaty pożyczki wynoszą 132,21 zł, na które składały się 119,01 zł – opłata za czynności administracyjne oraz 13,20 zł – wynagrodzenie za korzystanie z kapitału.

W dniu 11 marca 2014 r. pozwana dokonała wpłaty na rzecz powoda kwoty 192 zł, przedłużając termin spłaty pożyczki o 30 dni, tj. 6 kwietnia 2014 r. Koszty, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z przedłużeniem terminu spłaty pożyczki wynoszą 192 zł, na które składały się 172,89 zł – opłata za czynności administracyjne oraz 19,11 zł – wynagrodzenie za korzystanie z kapitału.

Pożyczkodawca zastrzegł sobie prawo naliczania odsetek maksymalnych od kwoty pożyczki od dnia następującego po dniu wymagalności spłaty. Pozwana nie spłaciła całości pożyczki.

W dniu 21 sierpnia 2014 roku powód wypowiedział pozwanej umowę i wezwał ją do zapłaty kwoty 651,30 zł wraz z odsetkami.

Sąd Rejonowy ustalił okoliczności faktyczne na podstawie okoliczności bezspornych jako wynikających z niebudzących wątpliwości twierdzeń zawartych w pozwie (art. 339 § 2 k.p.c.), a także na podstawie przedstawionych dokumentów. Wątpliwości Sądu wzbudziła kwota prowizji za przedłużenie umowy pożyczki na poczet uregulowania, których były zaliczane wpłaty pozwanej i koszty działań windykacyjnych w wysokości 116 zł.

Sąd I instancji uznał, że powództwo jest niezasadne.

W rozważaniach prawnych podnosił, że zgodnie z treścią art. 339 § 1 k.p.c. jeżeli pozwany nie stawił się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, Sąd wyda wyrok zaoczny. Zgodnie zaś z § 2 tegoż artykułu, w takim wypadku przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa. Uznanie za prawdziwe twierdzeń pozwu nie uwalnia sądu od oceny zasadności żądania opartego na tych twierdzeniach. W wypadkach uzasadnionych wątpliwości nie można przyjmować za prawdziwe twierdzeń powoda o okolicznościach faktycznych; w takiej sytuacji nie można wydać wyroku, opierając się tylko na tych twierdzeniach i należy przeprowadzić postępowanie dowodowe celem wyjaśnienia powstałych wątpliwości. Jak stanowi art. 720 i nast. k.c., przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Zawarta umowa stanowi tzw. umowę konsumencką. Umowa pożyczki, której wartość przenosi pięćset złotych, powinna być stwierdzona pismem. Wierzyciel zawarł umowę z pozwaną w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej, jako przedsiębiorca (art. 43¹ k.c.) natomiast pozwana jako osoba fizyczna - konsument (art. 22¹ k.c.).

W niniejszej sprawie strony zawarły umowę pożyczki za pomocą środka porozumiewania się na odległość. Na piśmie została zawarta ramowa umowa pożyczki.

Faktem jest, iż obowiązek zwrotu pożyczki zależy od wykonania przez dającego pożyczkę własnego zobowiązania. Powód wykazał, że dający pożyczkę wykonał swoją część umowy poprzez przeniesienie na własność pozwanego określonej ilości pieniędzy.

W takiej zaś sytuacji powstaje obowiązek zwrotu pożyczki przez biorącego pożyczkę. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy dostarczył jednak dowodów na zwrot pożyczki przez pozwaną w pełnej wysokości. Pozwany bowiem w okresie od dnia 16 września 2013 r. do dnia 11 marca 2014 r. dokonał 7 wpłat na rzecz powoda w łącznej wysokości 739,21 zł, a więc w wysokości przekraczającej wysokość pożyczki.

Co prawda powód naliczył prowizje za 7-krotne przedłużenie okresu spłaty pożyczki w łącznej wysokości 739,21 zł, lecz kwoty tej nie dochodził niniejszym pozwem, gdyż na poczet spłaty tej należności zarachował wpłaty pozwanej. Zastrzeżenie jednak tego rodzaju opłat w okolicznościach niniejszej sprawy jest w istocie próbą obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych. Dokonując analizy treści umowy, Sąd Rejonowy ustalił, że pożyczkodawca stosuje zabieg mnożenia dodatkowych opłat i prowizji, względnie podwyższa ich wysokość, pomimo, że formalnie ogranicza wysokość odsetek kapitałowych do poziomu zgodnego z treścią art. 359 § 2¹ k.c. Pożyczkodawca podjął próbę obejścia ww. przepisu poprzez zastosowanie zawyżonych opłat za administrowanie pożyczką, co znajduje odzwierciedlenie w znacznie przekraczającej odsetki maksymalne rzeczywistej wysokości prowizji. Mając na względzie, że w niniejszym przypadku mamy do czynienia z obrotem konsumenckim, taki zabieg prowadzi do naruszenia interesów konsumenta. Zastrzeżenie takich opłat, zmierzające do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych jest niedopuszczalne (art. 359 § 2¹ k.c.), a zatem jako sprzeczne z ustawą – nieważne (art. 58 § 1 k.c.). Są to normalne koszty prowadzenia przedsiębiorstwa w zakresie usług rynku finansowego i jako takie muszą być brane pod uwagę przez przedsiębiorców

w ogólnym rachunku ekonomicznym. Pogląd o możliwości potraktowania prowizji jako sposobu obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych został zresztą wyrażony w orzeczeniu Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 25 lutego 2015 r. w sprawie V ACa 622/14 (portal Orzeczeń Sądu Apelacyjnego w Katowicach). Sąd w niniejszej sprawie w pełni podziela pogląd wyrażony w przytoczonym orzeczeniu, iż postanowienia umowne, wprowadzające obok odsetek maksymalnych wygórowaną prowizję (ewentualnie inne dodatkowe opłaty), nie mogą wyłączać ani ograniczać przepisów o odsetkach maksymalnych.

Skoro, więc Sąd I instancji uznał, że takie prowizje pełnią funkcję ukrytych odsetek maksymalnych, to niedopuszczalnym było zaliczenie wpłat pozwanej na poczet spłaty tych należności. Wobec powyższego kwoty tych wpłat zostały zaliczone na rzecz spłaty kapitału. W tej sytuacji, z uwagi na to, że wysokość dokonanych wpłat (739,21 zł) przewyższała kwotę dochodzonego roszczenia (516 zł) powództwo podlegało oddaleniu. Dodać należy, iż ewidentny charakter ukrytej lichwy w niniejszej sprawie wynika z uczynienia z umowy pożyczki, umowy nieoprocentowanej przy jednoczesnym wprowadzeniu „opłat za przedłużenie”, które uczyniły z umowy wiążącej strony w okresie od 16 września 2013 r. do 6 kwietnia 2014 roku (202 dni) a na pozór nieoprocentowanie, umowę, w której rzeczywiste wynagrodzenie za korzystanie z cudzego kapitału wyniosło w istocie 147 % za okres 202 dni. Stosunek prawny między stronami należy oceniać w całości. Dodać też należy, iż wysokość odsetek maksymalnych umownych za tenże okres wyniosłaby 44,27 zł.

Niezależnie od powyższego, że ustalając wysokość zobowiązania sąd i tak nie uwzględniłby żądania w zakresie kwoty 116 zł tytułem opłat, ponieważ uznał tego rodzaju opłaty za niedozwolone klauzule umowne. Zdaniem Sądu zastrzeżenie tego rodzaju opłat w okolicznościach niniejszej sprawy jest w istocie ich zastrzeżeniem na wypadek niewywiązania się przez dłużnika ze świadczenia pieniężnego: obowiązku terminowej spłaty kredytu i jego umówionego oprocentowania. Same tego rodzaju kwoty to nic innego jak ryczałtowo ujmowane odszkodowania, obejmujące naprawienie szkody polegającej na poniesieniu przez wierzyciela kosztów, jakie powstają po stronie kredytodawcy w związku z podjęciem czynności zmierzających do nakłonienia kredytobiorcy do spłaty zadłużenia bez wytaczania powództwa. Zastrzeżenie tego rodzaju opłat w swej istocie jest niczym innym jak zastrzeżeniem kar umownych na wypadek niewykonania bądź nienależytego wykonania świadczenia pieniężnego, co jest niedopuszczalne (art. 483 § 1 k.c.), a zatem jako sprzeczne z ustawą – nieważne (art. 58 § 1 k.c.). Jeszcze raz wymaga podkreślenia że tego rodzaju opłaty stanowią w rzeczywistości o normalne koszty prowadzenia przedsiębiorstwa w zakresie usług rynku finansowego i jako takie muszą być brane pod uwagę przez przedsiębiorców w ogólnym rachunku ekonomicznym.

Apelację od powyższego wyroku złożył powód, który zaskarżył go w całości.

Skarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy tj.

- art. 233 §1 k.p.c. poprzez dowolną wybiórczą sprzeczną z zasadami logiki oraz doświadczenia życiowego ocenę dowodów i w konsekwencji błędne uznanie, że pozwana spłaciła pożyczkę w pełnej wysokości, uznanie, że powód stosując opłaty za przedłużenie okresu spłaty pożyczki stosuje ukrytą lichwę i próbuje obejść przepisy o odsetkach maksymalnych z całkowitym pominięciem materiału dowodowego w szczególności potwierdzenia przelewu z dnia 16.09.2013r, Warunków Umowy P. Pieniężnej, Formularza Informacyjnego i Ramowej Umowy P.;

- art. 233 §1 k.p.c. w zw. z art. 66¹ k.c. poprzez dowolną wybiórczą sprzeczną z zasadami logiki oraz doświadczenia życiowego ocenę dowodów i w konsekwencji błędne uznanie, że umowa pożyczki, której wartość przenosi 500 zł powinna być stwierdzona pismem, szczególnie z uwagi na fakt, że powód wywiązał się ze wszystkich ciążących na nim obowiązków, w tym przesłał wszystkie niezbędne informacje pozwanej takie jak Formularz Informacyjny, Warunki Umowy P. Pieniężnej, Informację o Pożyczce i Formularz Odstąpienia od Ramowej Umowy P.;

-sprzeczność istotnych ustaleń z treścią zgromadzonego materiału dowodowego w sprawie, polegającego na stwierdzeniu, że pozwana dokonała zwrotu udzielonej przez powoda pożyczki, uznaniu, że powód zastosował

zawyżone opłaty administracyjne, w tym zastosował ukrytą lichwę z całkowitym pominięciem okresu na jaki została udzielona pożyczka oraz czasu przez jaki pozwana korzystała z udzielonej pożyczki;

- art 233§1 k.p.c. w zw. z art. 328§2 k.p.c. poprzez niewskazanie na jakich dowodach Sąd I instancji się oparł i przyczyn dla których odmówił wiarygodności i mocy dowodowej pozostałym dowodom;

- art. 339§1 w zw. z §2 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie tj. nieprzyjęcie za prawdziwe twierdzeń powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie, a konsekwencji oddalenie powództwa wyrokiem zaocznym;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego tj.

- art. 65 k.c. poprzez dokonanie błędnej wykładni oświadczeń woli stron w przedmiocie umowy pożyczki polegającej na przyjęciu, że powód zastosował zawyżone opłaty za administrowanie pożyczką i zastosował opłatę za przedłużenie umowy jako ukrytą lichwę podczas gdy z Ramowej Umowy P. wprost wynika charakter opłat m. in. czynności dodatkowych;

- art. 359§2¹ k.c. poprzez dokonanie błędnej jego wykładni i stwierdzenie, że powód dokonał obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych, podczas gdy zastosowane opłaty są zgodne z obowiązującymi przepisami;

- art. 483§1 k.c. poprzez oddalenie powództwa w zakresie kwoty 116 zł z uwagi na kwalifikacje ich jako kary umownej na wypadek niewykonania bądź nienależytego wykonania świadczenia pieniężnego, podczas kiedy dotyczą one dodatkowych czynności wykonanych przez powódkę i są dopuszczalne przez obowiązujące przepisy.

Powód w oparciu o przedstawione powyżej zarzuty wnosił o:

- zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości;

- ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania;

- zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu za obie instancje według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja jest nie zasadna i podlega oddaleniu. Nie trafne są zarzuty apelacyjne.

Mając na uwadze, że niniejsza sprawa podlega rozpoznaniu według przepisów o postępowaniu uproszczonym i Sąd drugiej instancji nie przeprowadzał postępowania dowodowego, to stosownie do art. 505¹³ § 2 k.p.c. uzasadnienie wyroku zostaje ograniczone jedynie do wyjaśnienia jego podstawy prawnej z przytoczeniem przepisów prawa.

Uznając ustalenia faktyczne poczynione w postępowaniu pierwszoinstancyjnym za prawidłowe, Sąd Okręgowy podziela je i przyjmuje za własne.

Przechodząc do omawiania zarzutu apelacyjnego polegającego na naruszeniu przepisów prawa procesowego tj. art. 233 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej w miejsce swobodnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego polegającego na jednostronnej ocenie materiału dowodowego, to należy podnieść wbrew zarzutom skarżącego, że Sąd Rejonowy nie naruszył art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie wadliwej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego. Przy ocenie materiału dowodowego sądowi przysługuje bowiem swoboda zastrzeżona treścią powołanego wyżej przepisu. W razie tylko pogwałcenia reguł logicznego rozumowania bądź sprzeniewierzenia się zasadom doświadczenia życiowego, może mieć miejsce skuteczne kwestionowanie tej swobody oceny dowodów. Należy zważyć, że zarzut wymagał dla swej skuteczności określenia nie tylko dowodów jakich dotyczy, ale podania dyskwalifikacji postępowania Sądu Rejonowego w zakresie oceny poszczególnych dowodów na tle całokształtu materiału dowodowego (por. np. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2000 r. II CKN 1105/99).

Tymczasem Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił, że powód udzielił pozwanej pożyczki w kwocie 500 zł. Oprocentowanie pożyczki wynosiło 0%. Termin spłaty przypadał na dzień 17 września 2013 roku. Ponadto Sąd ustalił, że pozwana przedłużała termin spłaty pożyczki siedmiokrotnie i za każdym razem pozwana uiszczala prowizję co miesiąc za przedłużenie okresu spłaty, co w łącznej wysokości dało kwotę 739,21 zł z tytułu prowizji. Ponadto Sąd Rejonowy podał na jakich dowodach oparł się ustalając stan faktyczny, przy czym zbadał warunki umowy pożyczki. Umknęła uwadze Sądu Rejonowego jedynie ta okoliczność, że od pierwszej umowy pożyczki zawartej na 14 dni pozwana stosownie do §5 ramowej umowy pożyczki i formularza informacyjnego dotyczącego kredytu, również winna dokonać opłaty prowizji w kwocie 75 zł za udzielenie pożyczki. Tym samym opłata prowizji dotyczyła nie tylko przedłużenia terminu spłaty umowy pożyczki na kolejny okres 30 dni, ale też stanowiła koszt pierwszej umowy pożyczki na 14 dni.

Niezasadny jest również zarzut apelacyjny, że Sąd Rejonowy oddalił powództwo powoda w niniejszej sprawie wyrokiem zaocznym i tym samym nie zastosował przepisu art. 339§1 i 2 k.p.c.

Trzeba podnieść, że zgodnie z art. 339§2 k.p.c. przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

Należy tu przytoczyć, że zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 31 marca 1999 I CKU 176/97 przewidziane w art. 339 § 2 KPC domniemanie prawdziwości twierdzeń powoda dotyczy wyłącznie strony faktycznej wyroku i nie obowiązuje w zakresie prawa materialnego. Domniemanie to zastępuje jedynie postępowanie dowodowe i to tylko wówczas, gdy twierdzenia powoda nie budzą uzasadnionych wątpliwości (por. uzasadnienie SN z 18.2.1972 r., III CRN 539171, OSNCP 1972, z. 7-8, poz.150). Wobec więc tego, że działanie art. 339 § 2 k.p.c. nie rozciąga się na dziedzinę prawa materialnego, obowiązkiem sądu rozpoznającego sprawę w warunkach zaoczności jest rozważenie, czy w świetle przepisów prawa materialnego twierdzenie strony powodowej uzasadniają uwzględnienie żądania.

Sąd Rejonowy prawidłowo dokonał oceny stanu faktycznego sprawy w świetle przepisów prawa materialnego i uznał, że opłaty za przedłużenie terminu spłaty pożyczki zawierają ukrytą lichwę, zaś koszty windykacji stanowią niedopuszczalną karę umowną.

Zarzuty apelacyjne sprowadzają się do odmiennej oceny postanowień umownych, które zdaniem powoda są przez prawo dozwolone i winny być podstawą zasądzenia należności objętych pozwem.

Badając treść umowy krótkoterminowej pożyczki łączącej strony, gdzie pozwana pożyczyła kwotę 500 zł, zobowiązując się do jej zwrotu w terminie 14 dni i uiszczenia opłaty za korzystanie z pożyczki w kwocie 75 zł za ten czas, a następnie przedłużając termin spłaty pożyczki, zobowiązując się do zapłaty prowizji co miesiąc w różnych wysokościach poczynając od 75 zł za miesiąc, pozwana miała ponieść ukryte wysokie koszty pożyczki, które w istocie stanowiły lichwiarskie odsetki. Biorąc pod uwagę wielkość prowizji w stosunku do udzielonej pożyczki i czasu na jaki została udzielona należy uznać prowizję za wygórowaną i tym samym zawierającą w sobie nadmierny element obciążenia pożyczkobiorcy, prowadzący do zachwiania równowagi stron stosunku zobowiązaniowego, co pozostaje w sprzeczności z zasadą swobody umów o której mowa w art. 353¹ k.c. W kwocie opłaty prowizji zostały ukryte nadmiernie wygórowane obciążenia pożyczkobiorcy. Maksymalne odsetki w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego od pożyczzonej kwoty 500 zł w stosunku rocznym wynosiły za okres od września 2013r. do września 2014r. czyli za rok 80 zł, natomiast miesięcznie 6,79 zł natomiast za okres korzystania przez pozwaną z kredytu wynosiły 44,27 zł. Tak więc kwota prowizji płatna miesięcznie stosownie do umowy po 75 zł, po 85,70 zł, po 119,01 zł, po 192 zł kilkunastokrotnie miesięcznie przewyższa maksymalne odsetki i dlatego należy uznać, że doszło do dysproporcji między wartością określonych w umowie świadczeń stron. Za sprzeczne z zasadami współzycia społecznego należy uznać przedmiotowe postanowienie umowne nakładające na pożyczkobiorcę obowiązek uiszczenia prowizji za korzystanie z pożyczki i za przedłużenie spłaty pożyczki. Wobec tego, że zasady współzycia społecznego ograniczają zasadę swobody umów (art. 353¹ k.c. w zw. z art. 58 § 2 i 3 k.c.). w/w umowa krótkoterminowa jest częściowo bezwzględnie nieważna na podstawie art. 58 § 2 k.c. w zw. art. 58 § 3 k.c.

Zarówno art. 353¹ KC, jak i art. 58 § 1 i 2 KC w sposób jednoznaczny określają granicę, w jakich strony mogą dokonywać czynności prawnych. Prawo chroni uczciwość obrotu i zabrania rażącego naruszania reguł słuszności kontraktowej.

W myśl art. 353¹ k.c., strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Cytowany przepis jednoznacznie określa granicę swobody umów wskazując, że ta jest ograniczona w szczególności przepisami ustawy. Takim przepisem jest między innymi art. 483 § 1 k.c., zgodnie z treścią którego można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody, wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi, przez zapłatę określonej sumy (kara umowna). Cytowany przepis, z uwagi na zawartą w nim normę prawną, jest przepisem bezwzględnie obowiązującym. Uwzględniając treść przedmiotowej umowy pożyczki stwierdzić należy, iż zobowiązanie pozwanej niewątpliwie było od początku zobowiązaniem stricte pieniężnym (A. M. była zobowiązana do zwrotu otrzymanej pożyczki). Zastrzeżenie kar umownych (w tych kategoriach niewątpliwie należy postrzegać opłaty windykacyjne, jest ona bowiem naliczana obok prowizji za udzielenie pożyczki lub jej przedłużenie) w sytuacji, o której mowa, uznać należy za niedopuszczalne i jako takie w świetle przepisu art. 58 k.c. nieważne. Zgodnie bowiem z treścią art. 58 § 1 k.c. czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy, jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 sierpnia 2005 roku, sygn. akt V CK 90/05, M. Prawn. 2005/18/874; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 1966 roku, sygn. akt III CR 45/66, LEX nr 5962; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 28 lipca 2005 roku, sygn. akt I ACa 368/05, OSAB 2005/3/3).

Zgodnie z art. 385¹ § 1 i 3 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem, niezgodnione indywidualnie, nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Okoliczności niniejszej sprawy wskazują na to, że w odniesieniu do zastrzeżonych w umowie należności za korzystanie z pożyczki, przedłużenie okresu zadłużenia, opłaty windykacyjne nie były one z pozwaną jako konsumentem indywidualnie uzgadniane, a niewątpliwie kształtują jej obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając interesy konsumenta. Należy zatem uznać, że postanowienia te nie wiążą pozwanej, gdyż w tym zakresie spełnione są przesłanki z art. 385¹ § 1 k.c. Umowa pożyczki została zawarta pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem – A. M.. Pozwana jako pożyczkobiorca nie miała rzeczywistego wpływu na treść tych postanowień umownych, które zostały jej narzucone w omawianym zakresie przez pożyczkodawcę. Powód posługiwał się wzorcem umowy w omawianym zakresie, zaś kwestionowane postanowienia umowne o kosztach obciążających pożyczkobiorcę w przypadku niewykonania zobowiązania zostały przejęte z wzorca umowy zaproponowanej pozwanej jako konsumentowi przez kontrahenta. Postanowienia te w tym zakresie są nieważne. W konsekwencji prawidłowo Sąd Rejonowy uznał, że pozwana uiszczając kwotę 739,21zł dokonała spłaty pożyczki i zasadnie oddalił powództwo powoda.

W tej sytuacji apelacja powoda podlegała oddaleniu jako niezasadna na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13§2 k.p.c. w zw. z art. 505¹⁰ §1 i 2 k.p.c.